

Hazırlayanlar: Bahadır Tonguç, Managing Partner-Supramar

KENDİNDEN TRİMLİ DÖKME YÜK GEMİSİ

Kuru yük taşımacılığı ile uğraşanlarımızın yakından tanıyacağı dökme gemileri çoğumuz biliriz. Elbette kuru yük klasmanındaki diğer gemilere de genelde dökme yükler yüklenmektedir, fakat kısaca 'Bulk Carrier' dediğimiz "Bulk Carrier" (Dökme Yük Gemisi) tipi gemiler; hububat, kömür, cevher, çimento ve türevlerini dökme yani ambalajsız biçimde yüklemek ve taşımak üzere özel olarak tasarlanmışlardır.

Bu segmentin alt sınıflarında handysize, handymax/supramax, panamax ve capesize tipinde ve tonajında gemiler bulunmaktadır. Dünyanın en büyük dökme gemisi, "Çelik Dağ" anlamına gelen "Berge Stahl" isimli gemi, 364.767 DWT ile ancak belirli limanlardan yükleme yapabilmektedir.

Tipik bir dökme gemiyi dökme yapan özelliklerin başında ambar yapıları gelmektedir. Dökme yükün ambarda kaymasını engellemek amacıyla kullanılan ve ambarın her iki tarafında bulunan topside/upper wing (güverte altı/üstten kanat) tanklar, genellikle yükün şev açısından (angle of repose) daha dar açıda tasarlanırlar. Lower wing (alt kanat) tankları ise, yine ambarın her iki tarafında açılı oluştururlar. Böylece tahliye esnasında yük, ambarın nispeten ortalarına veya ambar ağzının izdüşümüne yakın yerlere kayarak, operasyonu kolaylaştırmaktadır. Bu tanklar, safra (ballast) veya yakıt tankı olarak kullanılabilir gibi, Bimco'nun GRAINCON isimli Gemi Kiralama Sözleşmesi'nde (Charter-Party'sinde) isimli geçen "self-bleeding" cinsi (kendinden boşaltmalı) wing tanklara ilave yük de yüklenebilmektedir. Self-bleeding tanklara yüklenen dökme yükler, tahliye esnasında gravite ile ana ambarlara boşalmaktadır.

Norgrain 1989 Charter-Party'sinin 12. klotunun (a) bendinde "self trimming" terimi kullanılmış, fakat bu terimin anlamına dair bir açıklama veya tarif bulunmamaktadır. Bimco ve Asma

tarafından bu terime ait yorum ve STBC (Self trimming bulk carrier) kendinden trimli dökme yük gemisi tanımının hatalı kullanımını önlemek amacıyla bir kılavuz hazırlanmıştı. Bu açıklama dahilinde, "self-trimming" (kendinden trimli) teriminin; gemi tüm ambarlarına tam yük olarak kendiliğinden akan (free flowing) tahıl ve International Grain Code'da (Uluslararası Hububat Kodu) geçen yüklerin yüklenmesi esnasında, mutad haptlamaya ilave olarak haptlama (trimming) gerekmeyeceği anlamını taşıdığı ifade edilmiştir.

NORGRAIN 89 kiralama sözleşmesi 12(a) maddesi uyarınca, self trimming terimi bütün dökme hububat yükünün (Uluslararası Hububat Kodu'nda tanımlanan herhangi bir hububat) serbest bir şekilde akarak ambarlara yüklenmesini ifade eder, ayrıca geleneksel bir oluğa ya da yükleyiciye gerek yoktur.

(For the purpose of Clause 12(a) of the NORGRAIN 89 Charter Party, the term self-trimming is intended to mean that when loading a full cargo of free flowing grain in bulk (any and all grains as defined by the International Grain Code) in all holds, no additional trimming other than customary spout/loader trimming will be required).

Bunun yanında STBC teriminin de kullanımı esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar bulunmaktadır. Charter-Party'de (Gemi Kiralama Sözleşmesi) STBC olarak tanımlanan bir dökme gemisinin, kendiliğinden akan tüm dökme yükleri kendiliğinden haptlama yapabilecek ambar yapısında olduğu ve ilave haptlama gerektirmeyeceği anlaşılır. Fakat bu terimin zaman çarteri sözleşmelerinde kullanıldığı durumlarda, geminin hangi yükler için self-trimming (kendinden trimli) özelliği olduğu açıkça belirtilmelidir. Armatör ve brokerlerin bir gemiyi STBC olarak nitelendirirken, self-trimming (kendinden trimli) özelliğinin sözleşme dahilindeki yükler için geçerliliğinden emin olmaları gerekmektedir.